

ШЕСТИ МЕЖДУНАРОДЕН БАЛКАНИСТИЧЕН СИМПОЗИУМ В БЪРНО

VI. MEZINÁRODNÍ BALKANISTICKÉ SYMPOSIUM V BRNĚ

Българските участници усетиха актуалността на VI международен балканистичен симпозиум още на митницата в Калотина. Интересът към съдържанието на куфарите от страна на митничарите бе изместен от нескрито любопитство към темите на предстоящите доклади. Това като че ли беше знак за успешно представяне на четенията в Бърно.

Културният център на Моравия очарова всички със своята изящна архитектура, приятелска атмосфера и отчасти изненадваща култура. Пловдивските участници изпитаха приятно чувство от приликата между Бърно и техния роден град. Особено впечатление ни направиха няколко необичайни елемента, които могат да се обяснят донякъде със специфичното чешко мировъзрение. Станахме свидетели на това, как първокурсници посетиха с образователна цел криптата с мумиите на капуцинските монаси – гледка, която разтреперва и зрялата, уравновесена психически личност. Страхът от смъртта е накарал обикновения човек да строи паметници, с които да се предпазва срещу нейните най-силни инструменти. Така например в центъра на Бърно, както и в почти всеки по-голям чешки град, се издига впечатляващ в композиционно отношение паметник срещу чумата – една от най-големите гибелни заплахи през Средновековието. По същата причина, а и като символ за победата над злото, във входа на кметството виси препарираният “драк” – шестметров крокодил, който според местните предания е излязъл в миналото почти половината от жителите на града.

По-ободряваща гледка представлява миниатюрната пластика над входа на църквата “Св. Якуб”, изобразяваща детайлизиран полов акт – отмъщение на храмоизградителя за неплатения от възложителите труд. Характерната за чехите житейска философия “*carpe diem*” добре проличава от надписа на Стопковата пилзенска бирария: “Който е пил, е умрял, който не – също!”

На фона на тези впечатления от 25 до 27 април се проведе и Шестият международен балканистичен симпозиум. Организатори на събитието бяха славистичната катедра към философския факултет на Масариковия университет, историческият отдел на Чешката академия на науките, Чешкият национален съюз на балканистите и Моравският земски музей, чиято сграда – разположена в центъра на града – беше любезен домакин на конференцията. От лицата, отговорни за успешното протичане на заседанията, може да посочим господата Павел Бочек, Ладислав Хладки, Павел Крейчи и Вацлав Щепанек.

Всеки от участниците представи научните си наблюдения и изследвания в специално обособените за това три секции: езикознание; литературознание и културология; история, политология и етнология. Специално организирана бе и кръгла маса, където се разискваха въпросите на регионално

сътрудничество, проблемите на малцинствата и междуетническите отношения на Балканите.

Въпреки официалното определение на конференцията като “балканистична”, участниците и изнесените от тях доклади могат да бъдат систематизирани в две основни научни направления: едните – свързани пряко с ядрото на балканския езиков съюз, другите – с Чехия и Словакия. Изобилието от изследвания, отнасящи се към чешката и словашката хуманитаристика, си обясняваме със стратегическото местоположение на града домакин. Обосновка за модерното окачествяване на симпозиума като “балканистичен” е и фактът, че темите на всички доклади и в трите секции бяха ориентирани към съвременността и не включваха проблемите на диахронната лингвистика, както и на старата литература и история. Независимо от това, че участниците бяха представители на различни степени в академичната йерархия, титлите бяха уеднаквени, защото бодрият дух на симпозиума позволи на всеки да почувства значимостта на научните си интереси, а приятната работна обстановка го предразположи към най-добра изява.

Най-голяма бе историческата секция, в която учените бяха разпределени в две подсекции. Темите на докладите засягаха основно проблемите на Балканския полуостров, както и отношението на другите народи към този уникален културно-езиков феномен, особено връзките между балканските държави и останалия славянски свят. Специално внимание бе отделено на проблемите, свързани с бившите югославски страни.

И във втората секция докладите бяха ориентирани към по-съвременните проблеми и направления на литературознанието и културологията. Интересът беше концентриран върху литературата на славянските народи. Следобедна на втория работен ден организаторите посветиха на професора балканист Иван Доровски, като изнесените доклади засягаха предимно неговия научен труд.

Характерната за лингвистиката точност и подреденост пролича и в структурата на езиковедския научен сектор. Докладите бяха разпределени в следните ясно очертани тематични звена: кодификация на славянските езици; етнолингвистика; социоллингвистика; ономастика и стилистика; семантика, фразеология и лексикография.

Няма да преувеличим, ако кажем, че конференцията беше организирана перфектно и че нейните организатори осигуриха на участниците всички необходими условия за спокойно и приятно пребиваване – ношувки, прехрана и забавления. Особено полезна за всички се оказа тържествената вечер, с която завърши първият заседателен ден и на

която бе публично оповестено подписването на договора за присъединяване на България към Европейския съюз – факт, който направи мероприятиято още по-приятно за българската група. Освен пищния прием и характерните за моравския край танци, песни и вино, наслада предизвика и известната чешка бира. Най-важното обаче при този тип събития е възможността на хора от различни страни да се запознаят и да обменят опит в общите си научни интереси – нещо, което успя да се случи в Бърно.

На закриващия симпозиума коктейл бе специално подчертано отличното представяне на българските участници – това още веднъж потвърди сериозността на науката ни и компетентността на нейните медиатори.

На нас ни остава само да благодарим на организаторите и да им пожелаем и VII международен балканистичен симпозиум да бъде така успешен.

Борян Янев, Итка Колоухова

ЧЕШКО-БЪЛГАРСКИ КОЛОКВИУМ В ПРАГА **ČESKO-BULHARSKÉ KOLOKVIUM V PRAZE**

През май т.г. беше възродена една плодотворна, но прекъсната през последните години традиция. По съвместна инициатива на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски” и на Карловия университет в Прага се проведе двустранна научна конференция с участието на български и чешки учени. След последната Българо-чешка конференция през 1994 г. в Прага ежегодните научни срещи на чешки и български изследователи в областта на хуманитарните науки бяха преустановени. Ето защо за чешките българисти и българските бохемисти проведеният научен форум беше вълнуващо събитие, което за пореден път доказва продуктивността на научния обмен.

Основна заслуга както за реализацията на тази идея, така и за перфектната организация има от българска страна доц. д-р Петя Бъркалова, лектор по български език в Карловия университет, а от чешка страна – доц. д-р Хана Гладкова, ръководител на Института за славистични и източноевропейски проучвания в Карловия университет, както и магистър Мирослав Коуба. Съорганизатори на научния форум бяха Българското посолство в лицето на поланик Мартин Томов и Българският културен институт в Прага, представен от своя директор г-н Боян Панчев.

Работата на колоквиума беше организирана в три секции: езикознание, литературознание и фолклор, етнология и културология. Впечатляващо беше високото ниво на представените доклади, които очертаха нови изследователски територии. Освен това за многообразието от научни теми и изследователски ракурси допринесе и участието на специалисти от различни поколения и различни институции: Пловдивския университет, Софийския университет, Шуменския университет, Института за български език и Инсти-